

Wpisano do rejestru
Trybunału Sprawiedliwości pod numerem 12 2 1858
Luksemburg, dnia 04. 05. 2022
Faks/E-mail: *[signature]*
Wpłynęło dnia: 03.05.2022

Wersja zanonimizowana

C-287/22 - 1

Sprawa C-287/22

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Data wpływu:

3 maja 2022 r.

Oznaczenie sądu krajowego:

Sąd Okręgowy w Warszawie (Polska)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

24 marca 2022 r.

Strona powodowa:

YQ

RJ

Strona pozwana:

Getin Noble Bank S.A.

[OMISSIS]

POSTANOWIENIE

[OMISSIS]

Sąd Okręgowy w Warszawie XXVIII Wydział Cywilny [OMISSIS]

[OMISSIS]

po rozpoznaniu 24 marca 2022 roku w Warszawie [OMISSIS]

sprawy z powództwa YQ i RJ

przeciwko Getin Noble Bank Spółce Akcyjnej z siedzibą w Warszawie

o ustalenie i zapłatę

postanawia:

- I. zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej o udzielenie odpowiedzi na pytanie prejudycjalne:

Czy w świetle zasady skuteczności i proporcjonalności art. 6 ust. 1 oraz art. 7 ust. 1 Dyrektywy 93/13 sprzeciwiają się takiej wykładni przepisów krajowych lub orzecznictwu krajowemu, zgodnie z którymi sąd krajowy może - w szczególności ze względu na ciężące na konsumencie obowiązki rozliczenia się z przedsiębiorcą albo dobrą sytuację finansową przedsiębiorcy - nie uwzględnić wniosku konsumenta o zarządzenie przez sąd środka tymczasowego (zabezpieczenia powództwa) polegającego na zawieszeniu na czas trwania postępowania wykonywania umowy, która prawdopodobnie zostanie uznana za nieważną na skutek usunięcia z niej nieuczciwych warunków umownych?

- II. [zawieszenie postępowania] [OMISSIS].

Uzasadnienie postanowienia z 24 marca 2022 r.

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Sąd odsyłający

[OMISSIS]

Strony postępowania głównego

[OMISSIS]

Przedmiot i podstawa prawna odesłania prejudycjalnego

- 1 Wykładnia artykułu 6 ustęp 1 i artykułu 7 ustęp 1 Dyrektywy 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz. U. UE L 1993.95.29).

Przepisy i orzecznictwo Unii Europejskiej

- 2 Artykuł 6 ustęp 1, artykuł 7 ustęp 1 Dyrektywy 93/13 w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich.
- 3 Postanowienie TSUE z dnia 26 października 2016 r., Ismael Fernandez Oliva, sprawy połączone od C-568/14 do C-570/14, EU:C:2016:828

Przepisy krajowe

4 Artykuł 385¹ ustawy z 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny (tekst jednolity Dziennik Ustaw z 2020 roku, pozycja 1740), [zwany] dalej [OMISSIS] KC:

§1. Postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

§2. Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie.

§3. Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta.

§4. Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje.

5 Artykuł 405 KC

Kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości.

6 Artykuł 410KC

§1. Przepisy artykułów poprzedzających stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego.

§2. Świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

7 Artykuł 189 ustawy z 17 listopada 1964 roku Kodeks postępowania cywilnego (tekst jednolity Dziennik Ustaw z 2021 roku, pozycja 1805), dalej jako KPC:

Powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

8 Artykuł 730¹ KPC:

- § 1. Udzielenia zabezpieczenia może żądać każda strona lub uczestnik postępowania, jeżeli uprawdopodobni roszczenie oraz interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia.
- § 2. Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie.
- § 2(1). Interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia uważa się za uprawdopodobniony, gdy żądającym zabezpieczenia jest powód dochodzący należności zapłaty z tytułu transakcji handlowej w rozumieniu ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych, w przypadku gdy wartość tej transakcji nie przekracza siedemdziesięciu pięciu tysięcy złotych, a dochodzona należność nie została uregulowana i od dnia upływu terminu jej płatności upłynęły co najmniej trzy miesiące.
- § 3. Przy wyborze sposobu zabezpieczenia sąd uwzględni interesy stron lub uczestników postępowania w takiej mierze, aby uprawnionemu zapewnić należyłą ochronę prawną, a obowiązanego nie obciążać ponad potrzebę.

9 Art. 731 KPC

Zabezpieczenie nie może zmierzać do zaspokojenia roszczenia, chyba że ustawa stanowi inaczej.

10 Art. 755 KPC

- §1. Jeżeli przedmiotem zabezpieczenia nie jest roszczenie pieniężne, sąd udziela zabezpieczenia w taki sposób, jaki stosownie do okoliczności uzna za odpowiedni, nie wyłączając sposobów przewidzianych dla zabezpieczenia roszczeń pieniężnych. W szczególności sąd może:
- 1) unormować prawa i obowiązki stron lub uczestników postępowania na czas trwania postępowania;
  - 2) ustanowić zakaz zbywania przedmiotów lub praw objętych postępowaniem;
  - 3) zawiesić postępowanie egzekucyjne lub inne postępowanie zmierzające do wykonania orzeczenia;
  - 4) uregulować sposób roztoczenia pieczy nad małoletnimi dziećmi i kontaktów z dzieckiem;
  - 5) nakazać wpisanie stosownego ostrzeżenia w księdze wieczystej lub we właściwym rejestrze.

§2. *W sprawach o ochronę dóbr osobistych zabezpieczenie polegające na zakazie publikacji może być udzielone tylko wtedy, gdy nie sprzeciwia się temu ważny interes publiczny. Udzielając zabezpieczenia, sąd określa czas trwania zakazu, który nie może być dłuższy niż rok. Jeżeli postępowanie w sprawie jest w toku, uprawniony może przed upływem okresu, na który orzeczono zakaz publikacji, żądać dalszego zabezpieczenia; przepisy zdania pierwszego i drugiego stosuje się. Jeżeli uprawniony zażądał dalszego zabezpieczenia, zakaz publikacji pozostaje w mocy do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia wniosku.*

§2(1). *Przepisu art. 731 nie stosuje się, jeżeli zabezpieczenie jest konieczne dla odwrócenia grożącej szkody lub innych niekorzystnych dla uprawnionego skutków.*

§3. *Sąd doręcza obowiązanemu postanowienie wydane na posiedzeniu niejawnym, w którym nakazuje mu wykonanie lub zaniechanie czynności albo nieprzeszkadzanie czynnościom uprawnionego. Nie dotyczy to postanowień nakazujących wydanie rzeczy będących we władaniu obowiązanego.*

Przedstawienie stanu faktycznego i postępowania

- 11 YQ i RJ w 2008 r. zawarli z pozwanym Getin Noble Bank SA [OMISSIS] umowę kredytu hipotecznego indeksowanego do CHF na kwotę 643 395, 63 zł [OMISSIS] na okres 360 miesięcy. Kredyt został przeznaczony na spłatę wcześniejszych zobowiązań powodów a w niewielkiej części na dowolny cel konsumpcyjny. Umowa kredytu przewidywała, że kapitał kredytu zostanie przeliczony na franki szwajcarskie (CHF) po kursie kupna określonym przez bank, zaś raty - obliczone we frankach - będą spłacane po kursie sprzedaży również określonym przez bank. Powodom przedstawiono informację o wpływie zmian oprocentowania i kursu waluty w postaci tabeli zawierającej porównanie wysokości rat kredytu przy założeniu, że kwota kredytu jest większa o 20 % oraz w przypadku wzrostu kursu o 15,6 % (co odpowiadało różnicy pomiędzy najwyższym i najniższym kursem w ciągu ostatniego roku).
- 12 W pozwie wniesionym 25 maja 2021 r. powodowie (kredytobiorcy) domagali się ustalenia nieważności powołanej umowy oraz zasądzenia 375 042,34 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie i kosztami procesu. Powodowie wskazali, że z zawarli z pozwanym umowę, która zawierała niedozwolone postanowienia dotyczące indeksacji kwoty kredytu do waluty obcej. Dochodzona kwota stanowi sumę wpłat dokonanych przez powodów, stanowiącą nienależne świadczenie uzyskane przez powoda. Powodowie zgłosili także żądanie ewentualne, opierające się na założeniu abuzywności klauzul przeliczeniowych i możliwości kontynuowania umowy po usunięciu klauzul abuzywnych.

- 13 Powodowie złożyli również wniosek o udzielenie zabezpieczenia roszczenia o ustalenie nieważności umowy poprzez unormowanie praw i obowiązków stron postępowania na czas jego trwania poprzez:
  - a. Wstrzymanie obowiązku dokonywania spłaty rat umowy kredytu w wysokości i terminach określonych w umowie na czas od wniesienia pozwu do prawomocnego zakończenia postępowania,
  - b. Zakazanie pozwanemu złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy
  - c. Zakazanie pozwanemu umieszczenia w Biurze Informacji Gospodarczej informacji o niedokonywaniu przez powodów spłat kredytu w okresie od dnia udzielenia zabezpieczenia do zakończenia postępowania.
- 14 [OMISSIS] Sąd Okręgowy w Warszawie, działając jako sąd I instancji oddalił wniosek powodów. Sąd wskazał, że powodowie [OMISSIS] nie uprawdopodobnili [OMISSIS] interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia, gdyż nie ma podstaw do stwierdzenia, iż brak zabezpieczenia uniemożliwi bądź poważnie utrudni wydanie zapadłego orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie. [OMISSIS].
- 15 Powodowie wnieśli zażalenie od tego postanowienia i domagali się jego zmiany poprzez uwzględnienie wniosku w całości. Podnieśli, że mają interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia, gdyż każda spłata powiększa kwotę podlegającą zwrotowi na ich rzecz od pozwanego banku.
- 16 W dalszej części postępowania pozwany bank wniósł odpowiedź na pozew, domagając się oddalenia powództwa i zasądzenia kosztów procesu. Pozwany podniósł zarzuty formalne oraz zaprzeczył, aby postanowienia umowy miały charakter niedozwolony. Złożył dokumenty mające potwierdzić zgodność z prawem tych postanowień i zakwestionował status powodów jako konsumentów. Podniósł również, że bankowi przysługuje roszczenie o zwrot całego wypłaconego kapitału oraz o wynagrodzenie za korzystanie z tego kapitału.
- 17 Odnosząc się do wniosku o zabezpieczenie pozwany wskazał, że roszczenie powodów nie zostało uprawdopodobnione i jest przedawnione [OMISSIS] Przedstawił również dokumenty, mające potwierdzić jego dobrą sytuację finansową.
- 18 Rozpoznając zażalenie powodów, sąd odsyłający działający jako sąd odwoławczy powziął wątpliwości prawne dotyczące wykładni prawa unijnego wskazane w sentencji postanowienia odsyłającego.

Podstawy wystąpienia z pytaniem prejudycjalnym

- 19 Sąd odsyłający pragnie na wstępie zaznaczyć, że wniosek powodów oraz ich zażalenie zostały złożone w postępowaniu zabezpieczającym, w którym sąd

orzeka o środkach zabezpieczenia na podstawie uprawdopodobnienia twierdzeń stron, nie zaś pełnego postępowania dowodowego. [OMISSIS] [P]rzedmiotem pytania prejudycjalnego jest tylko jeden sposób zabezpieczenia (spośród trzech, o jakie wnioskowali kredytobiorcy).

- 20 Do udzielenia odpowiedzi na pytanie niezbędne jest przyjęcie następujących założeń wynikających z treści prawa krajowego:
- a. skutkiem zawarcia w umowie niedozwolonych postanowień umownych nakładających na konsumenta ryzyko kursowe oraz zawierających odesłanie do kursów walut określanych przez bank i ich wyeliminowania z umowy jest brak możliwości dalszego obowiązywania całości umowy, równoznaczny z jej nieważnością na gruncie prawa krajowego (art. 385¹kc),
  - b. każdej ze stron nieważnej umowy przysługuje niezależne od roszczenia drugiej strony roszczenie o zwrot spełnionego świadczenia (art. 410 kc).
- 21 Ponadto na podstawie przedstawionych dowodów już na etapie postępowania zabezpieczającego sąd odsyłający uznał za uprawdopodobnione, że:
- a. Powodowie są konsumentami [OMISSIS],
  - b. Postanowienia § 9 ust. 2 oraz 10 ust. 3 umowy są nieuczciwe, ponieważ nakładają na konsumentów ryzyko kursowe i zezwalają bankowi na dowolne kształtowanie spreadu walutowego (postanowienia te są zbliżone do postanowień umowy rozważanej w sprawie C-260/18),
  - c. Powodowie wykonując umowę zapłacili pozwanemu bankowi 375 042,34 zł, co stanowi ok. 59 % wypłaconej kwoty kredytu;
  - d. Zawarte przez strony aneksy do umowy nie spowodowały przywrócenia skuteczności nieuczciwych postanowień.
- 22 Art. 385¹ kc stanowi implementację Dyrektywy 93/13 do prawa polskiego. Zatem przepis ten powinien być wykładany w sposób zapewniający maksymalne skuteczne osiągnięcie celów tej Dyrektywy. Jak już wskazywał Trybunał, art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że warunek umowny uznany za nieuczciwy należy co do zasady uznać za nigdy nieistniejący, tak by nie wywoływał on skutków wobec konsumenta. W związku z tym sądowe stwierdzenie nieuczciwego charakteru takiego warunku powinno mieć co do zasady skutek w postaci przywrócenia sytuacji prawnej i faktycznej konsumenta, w jakiej znajdowałby się on w braku rzeczonego warunku. Obowiązek wyłączenia przez sąd krajowy nieuczciwego warunku umownego nakazującego zapłatę kwot, które okazują się nienależne, wiąże się co do zasady z odpowiednim skutkiem restytucyjnym dotyczącym tych kwot. (zob. wyrok z dnia 21 grudnia 2016, Francisco Gutiérrez Naranjo, C-154/15, C-307/15 i C-308/15, ECLI:EU:C:2016:980, pkt 61,62). Nakaz wykładni prounijnej dotyczy również

- krajowych przepisów proceduralnych (zob. wyrok z dnia 14 czerwca 2012, Banco Español de Crédito SA, C-618/10, ECLI:EU:C:2012:349, pkt 53- 57).
- 23 Trybunał wielokrotnie formułował ogólne stwierdzenia dotyczące konieczności zapewnienia sądom krajowym możliwości zarządzenia środków tymczasowych w celu zapewnienia całkowitej skuteczności orzeczeń sądowych w przedmiocie ochrony dochodzonych praw wynikających z prawa Unii (zob. wyrok z dnia 19 czerwca 1990 r., Factortame, C-213/89, EU:C: 1990:257, pkt 21; wyrok z dnia 11 stycznia 2001 r., Siples, C-226/99, EU:C:2001:14, pkt 19; wyrok z dnia 13 marca 2007 r., Unibet, C-432/05, pkt 67).
  - 24 Na gruncie Dyrektywy 93/13 Trybunał wypowiedział się już o konieczności zapewnienia środka tymczasowego w szczególności w sytuacji, gdy prowadzona jest egzekucja z nieruchomości, w której zamieszkuje konsument (wyrok z dnia 10 września 2014 r., Kusionova, C-34/13, EU:C:2014;2189, pkt 66; wyrok z dnia 14 marca 2013 r., Aziz, C- 415/11, EU:C:2013:164, pkt 59).
  - 25 Niemniej jednak, środki tymczasowe mają podstawowe znaczenie nie tylko dla zawieszenia egzekucji prowadzonej wobec konsumentów, ale również w przypadkach, w których konsumenci podejmują czynności prawne w celu wystąpienia o stwierdzenie nieważności określonych warunków umowy (zob. postanowienie z dnia 26 października 2016 r., Ismael Fernandez Oliva, sprawy połączone od C-568/14 do C-570/14, EU:C:2016:828). Trybunał wskazywał również, że niezgodne z przepisami powołanej dyrektywy są regulacje krajowe, które uniemożliwiają sądowi zawieszenie postępowania egzekucyjnego do czasu zbadania podniesionych przez konsumenta zarzutów abuzywności umowy (zob. wyrok z dnia 26 czerwca 2019 r., Kuhar, C-407/18, EU:C:1990:257).
  - 26 Z przytoczonego orzecznictwa Trybunału wynika, że art. 7 ust. 1 Dyrektywy 93/13 nakłada na sąd krajowy obowiązek zarządzenia stosownego środka tymczasowego - także z urzędu - jeżeli zarządzenie takiego środka jest konieczne dla zapewnienia pełnej skuteczności przyszłego orzeczenia w przedmiocie nieuczciwych warunków umownych. Tymczasem orzecznictwo krajowe w podobnych sprawach stosunkowo rzadko uwzględnia wnioski konsumentów o zastosowanie takiego środka zabezpieczającego.
  - 27 Część sądów krajowych uznaje, że roszczenie o ustalenie (art. 189 KPC) nie podlega wykonaniu w drodze egzekucji, zaś jego celem jest jedynie oficjalne potwierdzenie nieuczciwego charakteru postanowień umowy lub wynikającej z nich nieważności tej umowy. Taka wykładnia zdaje się pomijać kwestię skutku restytucyjnego wynikającego z nieuczciwego postanowienia umowy, gdyż dopuszcza spełnianie świadczenia na podstawie postanowienia umowy, które od początku nie powinno wywoływać skutków prawnych jako niewiążące dla konsumenta. Pomija również fakt, że konsument według prawa polskiego nie może uzyskać zabezpieczenia polegającego na wstrzymaniu wykonania umowy dla roszczenia o zapłatę.

- 28 Inne sądy krajowe podkreślają znaczenie art. 731 KPC zgodnie z którym zabezpieczenie nie może zmierzać do zaspokojenia roszczenia. Tego przepisu nie stosuje się wyjątkowo, jeżeli zabezpieczenie jest konieczne dla odwrócenia grożącej szkody lub innych niekorzystnych dla uprawnionego skutków (art. 755§ 2¹ KPC). Upatrując przyszłej szkody konsumenta jedynie w niemożliwości przyszłego egzekwowania roszczeń restytucyjnych, najczęściej wymagają uprawdopodobnienia złej kondycji finansowej przedsiębiorcy. W przypadku banków wykazanie takich okoliczności jest z reguły niemożliwe.
- 29 Wreszcie trzeci pogląd odwołuje się do posiadania przez konsumenta interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia (art. 730¹ § 2 KPC) oraz nadmiernego obciążenia obowiązanego (pозwanego) (art. 730¹ § 3 KPC). Uznając, że obu stronom nieważnej umowy kredytowej przysługują roszczenia o zwrot nienależnego świadczenia, część orzecznictwa zwraca uwagę, że również konsument co do zasady jest zobowiązany do zwrotu wykorzystanego kapitału. W takiej sytuacji niektóre sądy uznają, że konsument nie ma interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia poprzez wstrzymanie wykonania umowy, skoro i tak będzie on zmuszony do spełnienia dalszych świadczeń na rzecz banku. Skutkiem jest odmowa udzielenia zabezpieczenia w sprawach, w których konsumenci (jak w sprawie niniejszej) nie zwrócili otrzymanego świadczenia. Wobec podnoszenia przez banki roszczeń o tzw. „wynagrodzenie za korzystanie z kapitału” (które jest przedmiotem pytania prejudycjalnego innego sądu polskiego w sprawie C-570/21), przyjęcie takiej wykładni praktycznie uniemożliwia uzyskanie zabezpieczenia, a więc oznacza związanie konsumenta warunkiem umownym, którym przecież nie powinien być związany.
- 30 Zdaniem Sądu odsyłającego, w przypadku gdy eliminacja nieuczciwych warunków umownych wiąże się ze stwierdzeniem nieważności umowy kredytu, stosowne środki tymczasowe (takie jak zawieszenie obowiązku spłaty rat kapitałowo-odsetkowych wynikającego z tej umowy na czas trwania postępowania) co do zasady są niezbędne dla zapewnienia pełnej skuteczności przyszłego orzeczenia. Środki takie wydają się niezbędne już na wstępnym etapie postępowania, gdy sąd krajowy dochodzi do przekonania, że na skutek usunięcia z umowy kredytu nieuczciwych warunków umownych, umowa kredytu obiektywnie nie może dalej obowiązywać (a nadto konsument wyraża wolę stwierdzenia nieważności umowy), albowiem w przeciwnym wypadku zagrożone byłoby osiągnięcie skutku restytucyjnego, a w konsekwencji zagrożona byłaby skuteczność Dyrektywy 93/13.
- 31 Nie sposób bowiem nie zauważyć, że najczęściej (także w niniejszym postępowaniu), konsumenci, składając przeciwko bankowi powództwo cywilne o stwierdzenie nieważności umowy kredytu i o zasądzenie odpowiednich kwot tytułem rozliczenia takiej nieważnej umowy, w dalszym ciągu - tj. także po wniesieniu pozwu - regulują raty kredytu w wysokości żądanej przez bank.
- 32 Dlatego też konieczne jest już na początku takiego postępowania sądowego - utrwalenie (zamrożenie) sytuacji prawnej i faktycznej stron, tj. zachowanie status

- quo. Dalsze uiszczanie przez konsumentów rat (w toku procesu) uczyni bowiem orzeczenie, które zapadnie na końcu postępowania nieefektywnym, gdyż orzeczenie to nie ureguluje ostatecznie stosunków między konsumentem a przedsiębiorcą (bankiem). W przeciwnym wypadku powodowie (konsumenti) musieliby co miesiąc (po uiszczeniu każdej kolejnej raty) dokonywać stosownego rozszerzenia powództwa, co byłoby dalece uciążliwe oraz sprzyjałoby przewlekłości postępowania. Wreszcie po przeniesieniu postępowania do sądu drugiej instancji rozszerzenie powództwa byłoby już niedopuszczalne w świetle polskiej procedury cywilnej. Oznacza to, że w przypadku braku zastosowania stosownego środka tymczasowego na samym początku takiego postępowania, po jego prawomocnym zakończeniu konsument zmuszony byłby wytaczać przeciwko przedsiębiorcy kolejne postępowanie, którego celem byłoby rozliczenie (zwrot) rat uiszczonych przez konsumenta w toku pierwszego postępowania.
- 33 Taka sytuacja penalizowałyby bardziej konsumenta aniżeli przedsiębiorcę, co zdaniem Sądu odsyłającego podważyłoby skuteczność art. 6 ust. 1 oraz art. 7 ust. 1 Dyrektywy 93/13. Nie przywracałaby również w pełni rzeczywistej równowagi między prawami i obowiązkami stron, albowiem to konsument (a nie przedsiębiorca) - w celu dochodzenia swych praw zmuszony byłby inwestować kolejne zasoby finansowe i czasowe, inicjując kolejne postępowanie sądowe.
- 34 Potrzeba każdorazowego udzielenia zabezpieczenia - zwłaszcza w sytuacji przedłużającego się postępowania sądowego - jest szczególnie wyraźna w sytuacji, gdy kredytobiorca przed wytoczeniem powództwa uiszczył już na rzecz banku sumę przewyższającą kwotę kredytu. Oznaczałoby to niczym nieuzasadnione dodatkowe obciążenie konsumenta, który musiałby uiszczać dalsze raty i prowadziłoby do powiększania szkody po jego stronie, niepotrzebnie zwiększając skalę rozliczeń pomiędzy stronami po zapadnięciu prawomocnego orzeczenia stwierdzającego nieważność umowy.
- 35 Wobec powyższych wątpliwości, znajdujących również odzwierciedlenie w orzecznictwie sądów krajowych, zachodzi potrzeba wypowiedzenia się przez Trybunał w przedmiocie zabezpieczenia roszczeń związanych z nieuczciwym charakterem warunków umownych określonym w Dyrektywie 93/13
- 36 Zdaniem sądu odsyłającego art. 6 ust. 1 oraz art. 7 ust. 1 Dyrektywy 93/13 w świetle zasady skuteczności oraz wymogu ustanowienia rzeczywistej równowagi między prawami i obowiązkami stron, wymagają, aby w przypadku zainicjowania przez konsumenta postępowania przeciwko przedsiębiorcy (bankowi), którego celem jest stwierdzenie nieuczciwego charakteru warunków znajdujących się w umowie kredytu, a w konsekwencji także stwierdzenie nieważności umowy oraz którego celem jest dochodzenie zwrotu kwot zapłaconych przez konsumenta na podstawie nieważnej umowy (restytucja), sąd krajowy przedsięwziął wszelkie niezbędne środki (także o charakterze tymczasowym), które zagwarantują, że postępowanie to w sposób ostateczny ureguluje sytuację prawną pomiędzy konsumentem a przedsiębiorcą. Celem takiego postępowania powinno być wyciągnięcie wszelkich skutków prawnych, jakie Dyrektywa 93/13 wiąże ze

stwierdzeniem nieuczciwego charakteru warunku umownego, w tym pełnych i ostatecznych skutków restytucyjnych - bez konieczności inicjowania przez konsumenta kolejnego postępowania.

- 37 Zdaniem Sądu odsyłającego takim środkiem tymczasowym powinno być utrwalenie sytuacji prawnej i faktycznej stron istniejącej w momencie wszczęcia postępowania, w szczególności poprzez zawieszenie - na czas trwania postępowania - obowiązku spłaty rat kapitałowo-odsetkowych wynikającego z umowy kredytu zawierającej nieuczciwe warunki umowne.
- 38 Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy w Warszawie proponuje na tak postanowione pytanie udzielić odpowiedzi, zgodnie z którą wykładnia przepisów krajowych oraz orzecznictwo krajowe, nie mogą w sprawach, takich jak ta w postępowaniu głównym, dawać sądowi krajowemu możliwości nieuwzględnienia wniosku konsumenta o zarządzenie przez sąd środka tymczasowego w postaci wstrzymania wykonywania umowy.

Zawieszenie postępowania

- 39 [OMISSIS]

